

UZASADNIENIE

W niniejszej sprawie połączono do wspólnego rozpoznania protesty wyborcze przeciwko ważności wyborów do Rady Miejskiej w J. przeprowadzonych w dniu 16.11.2014 r. w Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) we F., które wnieśli:

- a) **J. S., R. R. i A. B.** – odnośnie wyborów na radnego w okręgu wyborczym (...),
- b) **P. M. i A. M. (1)** – odnośnie wyborów na radnego w okręgu wyborczym nr (...).

W uzasadnieniu protestujący wskazali, że w wyniku błędnego sporządzenia list do głosowania, 26 osób oddało głosy w okręgu wyborczym nr (...), mimo że do tego okręgu nie powinni być przypisani, gdyż faktycznie mieszkają w okręgu wyborczym nr (...).

Dopiero po godz. 17.00 w dniu wyborów umożliwiono osobom błędnie ujętym w spisach wyborczych głosowanie w okręgu, w którym faktycznie zamieszkują. Błędnie sporządzone spisy naruszają art. 51 kodeksu wyborczego i naruszenie to wpłynęło na wyniki głosowania oraz wyborów, gdyż różnica między dwiema osobami kandydującym do Rady Miejskiej, na które oddano największą liczbę głosów w okręgu nr (...) wyniosła 4 głosy, zaś w okręgu wyborczym nr (...) - 2 głosy.

Przewodniczący Miejskiej Komisji Wyborczej w J. – T. C. wskazał, że informację o błędnie sporządzonych spisach wyborców komisja uzyskała po godzinie 15.00 od jednego z członków Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) we F. i informację przekazano do Urzędu Miejskiego w J.. Podniósł, że przed wyborami wydano obwieszczenia o jednomandatowych okręgach wyborczych, ich granicach i numerach oraz o numerach i granicach obwodów głosowania, zaś terytorialne komisje wyborcze nie odpowiadają za sporządzenie spisów wyborców.

Przewodnicząca Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) we F. – G. K. wskazała, że wskutek błędnego sporządzenia spisów wyborczych, część wyborców faktycznie stale zamieszkałych w okręgu wyborczym nr (...) była ujęta w spisie wyborców okręgu nr (...). W efekcie część z tych wyborców głosowała na radnego w okręgu, w którym nie zamieszkują, a część z takich wyborców zrezygnowała z oddania głosu. Po godzinie 17.00, kiedy po konsultacjach z organami wyborczymi wyższego stopnia zdecydowano o umożliwieniu dopisania wyborców, błędnie ujętych w spisie, do właściwego spisu i oddania im głosu na radnego w okręgu, w którym zamieszkują, z możliwości tej skorzystały 2 osoby.

T. P., wybrana do Rady Miejskiej w J. z okręgu wyborczego nr (...), nie poparła protestu, wskazując, że była właściwie umieszczona w spisie wyborców w okręgu, w którym zamieszkuje.

M. M. (1), wybrany do Rady Miejskiej w J. z okręgu wyborczego nr (...), przyznał okoliczności faktyczne protestów, wskazując, że również jego dotyczył błąd w spisie wyborców, gdyż był ujęty w spisie wyborców w okręgu, w którym nie zamieszkuje.

M. S., kandydująca do Rady Miejskiej w J. z okręgu wyborczego nr (...), która uzyskała drugi wynik wyborczy w tym okręgu, otrzymując 4 głosy mniej niż M. M. (1), poparła protesty, przynajmniej podniesione w nich okoliczności faktyczne.

Komisarz Wyborczy w O. – R. M. - nie zajął stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił, co następuje:

Poza sporem było, że w dniu 16.11.2014 r. odbyły się wybory do Rady Miejskiej w J. – w jednomandatowych okręgach wyborczych nr (...) i (...), zaś głosowanie na radnych z tych okręgów przeprowadzała Obwodowa Komisja Wyborcza nr (...) we F.. Przewodniczącą tej Komisji była G. K., zaś jednym z jej członków – W. S. (1).

W dniu wyborów pojawiły się zastrzeżenia do spisu wyborców. Okazało się bowiem, że część wyborców uprawnionych do głosowania w wyborach do Rady Miejskiej, zamieszkujących w okręgu wyborczym nr (...), była umieszczona w spisie wyborców w okręgu nr (...). Dotyczyło to między innymi M. M. (1), zamieszkującego i kandydującego do Rady w okręgu nr (...), który faktycznie umieszczony był w spisie wyborców w okręgu nr 15.

W związku z tym, ok. godziny 15.00, OKW nr (...) we F. rozpoczęła konsultacje z organami wyborczymi wyższego stopnia, w wyniku których po godzinie 17.00 umożliwiono osobom nieprawidłowo wpisanym do spisów wyborców, dopisywanie się do spisów w ich rzeczywistych okręgach wyborczych. Z tej możliwości skorzystały 2 osoby.

Zanim to umożliwiono, co najmniej 3 wyborców zrezygnowało z głosowania, z czego dwie osoby po sprawdzeniu, że są umieszczone w spisie wyborców w innym okręgu niż właściwy dla ich miejsca zamieszkania, a jedna po uzyskaniu informacji o nieprawidłowościach w spisie wyborców dla jej miejsca zamieszkania. Część wyborców, w tym dwóch protestujących (P. i A. M.) i jeden uczestnik (M. M.), zagłosowała natomiast w okręgach, w których nie zamieszkuje.

W wyniku wyborów przeprowadzonych w dniu 16.11.2014 r. w Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) we F. do Rady Miejskiej w J. wybrani na radnych zostali: w okręgu nr (...) - M. M. (1) z przewagą 4 głosów nad kolejną kandydatką z największą liczbą głosów (M. S.), zaś w okręgu nr (...) - T. P. z przewagą 2 głosów nad kolejną kandydatką - jedną z protestujących (J. S.).

Jak wynika z wyjaśnień protestujących i uczestników, przed wyborami nie sprawdzali oni spisów wyborców i nie wnosili do nich reklamacji, jednak z map wyborczych miało wynikać, że ich miejsca zamieszkania znajdują się we właściwych okręgach wyborczych, inaczej niż w obwieszczeniach w tym zakresie.

(bezsporne, wyjaśnienia protestujących i uczestników na rozprawie k. 57-58, protokoły głosowania z OKW nr (...) we F. i spisy wyborców z okręgów nr (...) i (...) - w załączniku do akt, pisemne oświadczenie W. S. - członka OKW nr (...) we F. - k. 52)

Sąd zważył, co następuje:

Stosownie do treści art. 82 § 1 pkt 2 ustawy z dnia 5.01.2011 r. - Kodeks wyborczy (Dz. U. z 2011 r., nr 21, poz. 112 ze zm. - dalej: k.w.) protest przeciwko ważności wyborów, ważności wyborów w okręgu lub wyborowi określonej osoby może być wniesiony m.in. z powodu naruszenia przepisów kodeksu dotyczących głosowania, ustalenia wyników głosowania lub wyników wyborów, mającego wpływ na wynik wyborów.

W niniejszej sprawie bezspornym było, że doszło do błędnego sporządzenia spisów wyborców, wskutek czego nazwiska części wyborców, którzy zgodnie z miejscem stałego zamieszkania powinni być umieszczeni w spisie dotyczącym okręgu wyborczego nr (...), zostały nieprawidłowo umieszczone w spisie dotyczącym okręgu nr (...). Z tego względu, część tych osób głosowała w okręgu, w którym nie powinna głosować, część zaś zrezygnowała z udziału w takim głosowaniu. Poza sporem było również, że dopiero po godzinie 17.00 wyborcom błędnie umieszczonym w spisie okręgu nr (...) umożliwiono dopisanie się do spisu właściwego dla okręgu nr (...) i oddanie głosu w wyborach do Rady Miejskiej w J. zgodnie z okręgiem, w którym stale zamieszkuje.

Na tym tle przypomnieć trzeba, że zgodnie z art. 26 § 2 i 4 k.w. spis wyborców służy do przeprowadzenia głosowania, zaś wyborca może być wpisany tylko do jednego spisu. Stosownie zaś do § 4 i § 6 ust. 3 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 27.07.2011 r. w sprawie spisu wyborców (Dz. U. Nr 158, poz. 942) spis taki w wyborach do rad gmin sporządza się dla każdego obwodu głosowania z uwzględnieniem podziału gminy na okręgi wyborcze. W przypadku pominięcia w spisie wyborcy stale zamieszkałego na terenie danego obwodu głosowania, niezależnie od przewidzianego w art. 37 k.w. trybu reklamacji nieprawidłowości w spisach, możliwe jest jeszcze dopisanie pominiętego wyborcy do spisu w dniu wyborów - w trybie określonym w art. 51 § 2 ust. 2 k.w. i wyjaśnionym dodatkowo w pkt 25 uchwały Państwowej Komisji Wyborczej z 29.09.2014 r. w sprawie wytycznych dla obwodowych komisji wyborczych dotyczących zadań i trybu przygotowania oraz przeprowadzenia głosowania w wyborach organów jednostek samorządu terytorialnego, zarządzonych na dzień 16 listopada 2014 r. (M.P. z 2014 r., poz. 934). W ocenie

Sądu prawidłowa wykładnia tych przepisów pozwala na przyjęcie, że w dniu wyborów możliwe jest dopisanie do spisu nie tylko wyborcy w ogóle pominiętego w spisie dla danego obwodu głosowania (na co wskazywałaby ich literalna treść), ale również wyborcy wprawdzie ujętego w spisie dla obwodu, w którym istnieje kilka okręgów wyborczych, lecz pominiętego w swoim okręgu, a wpisanego do okręgu niewłaściwego. Skoro bowiem możliwe jest dopisanie wyborcy w ogóle nie figurującego w spisie, tym bardziej możliwe wydaje się dopisanie takiego wyborcy, który figuruje w spisie, lecz w niewłaściwym okręgu – oczywiście po uprzednim sprawdzeniu tej okoliczności we właściwym urzędzie gminy. Na poprawność takiego rozumowania wskazuje również treść § 12 cyt. wyżej rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji, w którym przewiduje się możliwość dopisania do spisu wyborcy pominiętego wskutek oczywistej omyłki.

W tym stanie rzeczy, na gruncie niniejszej sprawy należało przyjąć, że wyborcom, którzy wskutek nieprawidłowego sporządzenia spisów wyborczych w obwodzie głosowania nr (...) w okręgach nr (...) i (...) zostali ujęci w niewłaściwych okręgach wyborczych, należało umożliwić dopisanie do spisu dotyczącego okręgu właściwego dla ich stałego miejsca zamieszkania. Jak wynika z przedstawionych wyżej ustaleń taka możliwość została udostępniona dopiero po godz. 17.00 w dniu wyborów, zaś w okresie wcześniejszym znaczna część osób (co najmniej 2 protestujących i jeden uczestnik) zagłosowała nie w swoim okręgu wyborczym, zaś część (co najmniej 3 osoby) zrezygnowała z głosowania.

Zważywszy, że różnica głosów między kandydatami do Rady w tych okręgach, którzy uzyskali największą liczbę ważnie oddanych głosów, w okręgu nr (...) wyniosła 4 głosy, zaś w okręgu nr (...) – 2 głosy, przy uwzględnieniu liczby osób, która z pewnością zrezygnowała z głosowania lub oddała głosy w niewłaściwym okręgu wyborczym, należy uznać, że nieprawidłowe sporządzenie spisów wyborców wpłynęło na wyniki głosowania i na ostateczny wynik wyborów w tych okręgach.

Z tego względu, na podstawie art. 394 § 1 – 3 w zw. z art. 82 § 1 pkt 2 k.w. należało stwierdzić nieważność wyborów do Rady Miejskiej w J., przeprowadzonych w dniu 16.11.2014 r. w Obwodowej Komisji Wyborczej nr (...) we F. w okręgach wyborczych nr (...) i (...), wygasić mandaty radnych wybranych do Rady w wyniku tych wyborów (M. M. (1) i T. P.) oraz nakazać przeprowadzenie ponownych wyborów w tym zakresie, po aktualizacji nieprawidłowych spisów zgodnie z art. 396 § 3 k.w. Zaznaczyć trzeba, że ponieważ nieprawidłowość w istocie dotyczyła spisów wyborczych, nie było zaś zarzutów do pracy OKW nr (...), w ocenie Sądu nie ma przeszkód, by wybory przeprowadziła komisja w tym samym składzie.

Na marginesie dodać trzeba, że nie było podstaw do pozostawienia protestów bez dalszego biegu w oparciu o art. 393 § 3 k.w. z uwagi na przewidzianą w art. 37 k.w. możliwość wniesienia przed dniem wyborów reklamacji i w dalszej kolejności skargi do sądu na nieprawidłowości w spisie wyborców. Po pierwsze, z wyjaśnień uczestników wynika, że wyborcy mogli pozostawać w przekonaniu o właściwym umieszczeniu w spisie z uwagi na nieprawidłowe i niezgodne z obwieszczeniem o granicach okręgów mapy wyborcze, jak również fakt, że w tych wyborach po raz pierwszy podzielono dotychczasowy okręg wyborczy (por. wyjaśnienia uczestników i protestujących – w protokole rozprawy). Po drugie, zasadniczą przyczyną, dla której nieprawidłowości w spisie miały wpływ na wyniki głosowania i wyborów, była okoliczność głosowania wyborców nie w swoich okręgach wyborczych, względnie rezygnacja z głosowania, w sytuacji, w której przez większość okresu głosowania (do 17.00) nie zapewniono im możliwości dopisania do właściwego spisu.

O kosztach postępowania związanych z udziałem w sprawie orzeczono po myśli art. 520 § 1 Kodeksu postępowania cywilnego w związku z art. 393 § 1 k.w.